

Cvičení 4. AS-AD model

Definice a vzorce:

Agregátní poptávka (AD) – ukazuje různá množství reálného produktu, která chtějí subjekty na trhu koupit. Lze ji tedy vyjádřit jako součet spotřeby domácností (C – consumption), hrubých investic (I – investment), veřejných výdajů (G – government expenditures) a čistého vývozu (NX – net export). Čistý vývoz znamená rozdíl mezi vývozem (X – export) a dovozem (M – import).

Agregátní nabídka (AS) vyjadřuje celkovou nabídku zboží a služeb v národní ekonomice v určitém časovém období, vyjádřenou v jejich peněžních hodnotách. Vyjadřuje současně i výkon ekonomiky, který je označován jako makroekonomický výstup (reálný produkt).

Makroekonomická rovnováha je takový stav ekonomiky, kdy se při dané cenové hladině vyrovnává poptávané množství reálného produktu s nabízeným množstvím reálného produktu.

Potenciální produkt je nejvyšší udržitelný výkon ekonomiky za podmínek daného množství a kvality vstupů. Odpovídá optimálnímu využití disponibilních zdrojů. Jedná se tedy o produkt při přirozené míře nezaměstnanosti.

Recesní (deflační) mezera je takový stav v ekonomice, kdy velikost skutečného produktu je menší než hodnota potenciálního produktu. Pokud je tento stav způsoben nízkou úrovní agregátní poptávky, dochází k poklesu cenové hladiny, tedy k deflaci, a taková mezera produktu se označuje jako deflační.

Inflační (růstová) mezera je opačný stav, tedy velikost skutečně vytvořeného produktu převyšuje hodnotu potenciálního produktu. Jestliže k tomuto stavu vede nadměrný růst agregátní poptávky, dochází k růstu inflace, proto se této mezeře produktu říká inflační.

Funkce agregátní poptávky se skládá ze 4 dílčích funkcí $AD = C + I + G + NX$.

Posun po křivce AD je způsoben spolupůsobením 3 dílčích efektů:

- **efekt bohatství** (reálných zůstatků) – růst cenové hladiny v ekonomice snižuje kupní sílu finančních aktiv
- **efekt úrokové míry** – růst cenové hladiny v ekonomice zvyšuje nominální úrokovou míru a lidé méně nakupují na úvěr
- **efekt mezinárodního obchodu** – růst domácí cenové hladiny snižuje množství zboží nakupovaného domácími i zahraničními subjekty.

Posun křivky AD je způsoben:

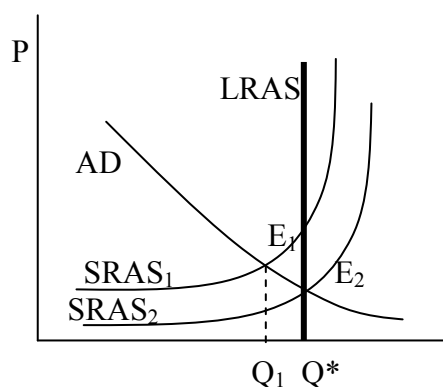
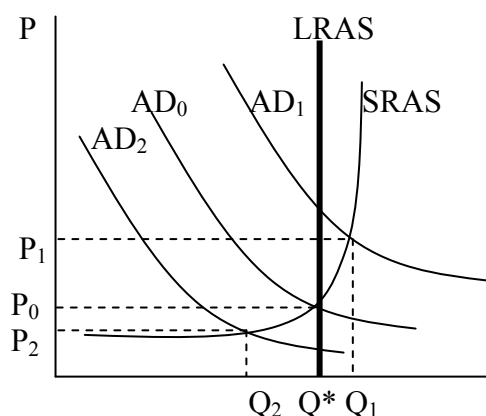
- faktory „vnějšími“ (očekávání, zahraniční produkt, ceny aktiv, bohatství, demografické změny, ...)
- faktory „vnitřními“ (změny hospodářské politiky – FP: daně, transfery, výdaje vlády; MP – úrokové sazby; VOMP – cla, kvóty, měnový kurs).

Tvar křivky AS je různými ekonomy vysvětlován různým způsobem: krátkodobá agregátní nabídka (SRAS), dlouhodobá agregátní nabídka (LRAS), třístupňová AS křivka

Posuny křivky AS jsou způsobeny:

- v krátkém období např. změnou cen vstupů, očekávanou inflací
- v dlouhém období změnami v množství a produktivitě vstupů, nalezením nových zdrojů surovin, vznikem nových technologií, podněty k práci a podnikání, klimatickými, přírodními a politickými vlivy, ...)

Keynesovský a neoklasický přístup k dosažení dlouhodobé rovnováhy:

Úkoly:

- 4.1 Čím může být vyvolán náhlý pokles investiční aktivity firem?
- 4.2 Přinese snížení daní ze zisku zvýšení poptávky po investicích?
- 4.3 Předpokládejme, že vláda sníží sazbu osobní důchodové daně. Jaký vliv to bude mít na agregátní poptávku?
- 4.4 Vysvětlete keynesovský a neoklasický pohled na pružnost mezd a cen.
- 4.5 Jaké mohou být příčiny nepružnosti mezd?
- 4.6 Jaké mohou být příčiny nepružnosti cen produktů (výrobků a služeb)?
- 4.7 Vysvětlete proč krátkodobá křivka SRAS má kladný sklon a proč je dlouhodobá LRAS vertikální (svislá).
- 4.8 Vysvětlete, čím je způsoben záporný sklon křivky AD.
- 4.9 Jaký vliv na rovnováhu ekonomiky bude mít snížení reálné ceny surovin v krátkém a jaký v dlouhém období?
- 4.10 Sestrojte křivku AD, znáte-li tyto údaje:

P	C	I	G	NX
130	850	140	150	80
170	780	100	150	70
200	740	90	140	60
220	710	80	110	60

- 4.11 Předpokládejme, že ekonomika se nachází v počáteční rovnováze na přirozené míře nezaměstnanosti. Pokud ceny výrobních faktorů zůstanou konstantní, znázorněte graficky dopad růstu příjmů domácností na rovnováhu země. Jak bude ovlivněna cenová hladina a jak se změní reálný produkt?
- 4.12 Pokud ekonomika produkuje výstup odpovídající přirozené míře nezaměstnanosti, jaký vliv na reálný produkt a cenovou hladinu bude mít zvýšení mzdových nákladů? Znárodněte graficky.

- 4.13 Uvažujme výchozí stav ekonomiky na úrovni potenciálního produktu. Jestliže ceny vstupů zůstanou konstantní, nakreslete v modelu AS-AD dopad zvýšení kapitálové zásoby dané ekonomiky, k níž dojde např. kvůli velkému přílivu investic ze zahraničí.
- 4.14 Země se nachází v hluboké recesi. Po rozsáhlých jednáních tripartity souhlasí odbory se snížením reálných mezd. Nakreslete v modelu AS-AD, jaké to má důsledky na danou ekonomiku, na její reálný produkt a cenovou hladinu.
- 4.15 Uvažujme případ ekonomiky, která se ve výchozí situaci (rok nula) nachází v situaci odpovídající přirozené míře nezaměstnanosti. Tento výchozí stav byl následně ovlivněn těmito událostmi:
- V prvním roce se zvýšily vládní nákupy výrobků a služeb, protože vláda se rozhodla financovat nárůst počtu příslušníků ozbrojených složek státu a nové vybavení pro armádu a policii kvůli narůstajícím bezpečnostním rizikům v zemi (např. zvýšenému riziku teroristických útoků).
 - V druhém roce došlo v důsledku zvýšení cen ropy na světových trzích k růstu cen pohonných hmot a cen vstupních surovin v chemickém průmyslu. Následkem toho ekonomika znovu dosáhla svého potenciálu.
 - Ve třetím roce vzrostla rapidně emigrace obyvatel z dané země do zahraničí a v důsledku toho se snížila celková (agregátní) úroveň spotřebních výdajů zbylých domácností, ale také pokleslo množství výrobních faktorů (zejména práce) v zemi.
 - Ve čtvrtém roce vláda snížila daně z příjmu fyzických i právnických osob, ale toto opatření nedokázalo vrátit ekonomiku do stavu dlouhodobé rovnováhy.
- Všechny události nakreslete postupně do jednoho grafu. Počáteční rovnováhu v roce nula označte písmenem A, rovnováhu v roce 1 bodem B atd.
- 4.16 Předpokládejme, že přirozená míra nezaměstnanosti v určité ekonomice je na úrovni 5 %. V daném roce však ekonomika vykazuje pouze 3% míru nezaměstnanosti. V jakém stavu se daná ekonomika nachází? Použijte obrázek modelu AS - AD pro znázornění výchozí situace. Jaký typ hospodářsko-politického opatření by bylo vhodné použít, pokud by vláda chtěla posunout ekonomiku na úroveň potenciálního produktu?
- 4.17 Zakreslete v modelu AS – AD ekonomiku, která se nachází v situaci, kdy přirozená míra nezaměstnanosti je větší než skutečná míra nezaměstnanosti. O jakou mezeru se jedná? Dále zakreslete následující situace do původního grafu:
- Vzrostly důchody spotřebitelů.
 - Došlo k radikálnímu snížení ceny ropy na světových trzích.
 - Došlo k výraznému zvýšení důchodů občanů i firem v zahraničí.
- 4.18 Předpokládejte případ ekonomiky, která je ve výchozí situaci na úrovni přirozené míry nezaměstnanosti. Vysvětlete pomocí grafického znázornění pomocí modelu AS – AD (pro každý úkol nakreslete zvláštní graf), jak se níže uvedené události projeví v ekonomice dané země, zejména ve změně úrovně cenové hladiny a reálného produktu:
- vláda zvýšila objem sociálních dávek vyplácených domácnostem;
 - po vlně ničivých povodní byla zlikvidována nebo poškozena velká část výrobních kapacit země;
 - díky lepší technologii vzrostla produktivita práce,
 - vláda snížila daňové zatížení firem,
 - došlo ke snížení cen energií a jiných důležitých vstupů ve všech odvětvích národního hospodářství,
 - domácnosti začaly ve větším množství nakupovat zahraniční výrobky.